

Sygn. akt II Ca 892/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Grażyna Kobus

Sędziowie: SO Małgorzata Mróz

SO Longina Góra

Protokolant: Alicja Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2014 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. C.**

przeciwko **K. C.**

o zapłatę 12.790 zł

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 22 lipca 2013 r., sygn. akt I C 30/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od pozwanego K. C. na rzecz powódki M. C. 12.790 (dwanaście tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt) zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 października 2012 r. oraz koszty procesu

w kwocie 3057 zł;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki 1840 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 892/13

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny wyrokiem z dnia 22 lipca 2013 roku oddalił powództwo M. C. o zasądzenie od pozwanego K. C. kwoty 12.790 zł oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego 2.417 zł tytułem kosztów procesu. Sąd ten ustalił, że w czerwcu 2011 r. powódka M. C. była w sklepie prowadzonym przez pozwanego K. C., w którym on sprzedawał meble na wymiar, między innymi, meble (...) SAw O.. Powódkę zainteresowały meble kuchenne, wyprodukowane przez (...) SAw O.. Żona pozwanego U. C. dokonała wstępnych pomiarów kuchni w domu powódki, będącym w budowie, a następnie sporządziła wstępny projekt. Dnia 23 sierpnia 2011 r. powódka zawarła z pozwanym K. C., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) K. C. w Ś. umowę sprzedaży zestawu mebli kuchennych według projektu. Strony wskazały proponowany termin dostawy na grudzień 2011 r., określiły typ frontu pełnego

mebli na biały połysk plus jabłoń indyjska wysoki połysk, biały korpus, płyta robocza – (...), listwa cokołowa biała i rodzaj uchwyty, wybrały sprzęt kuchenny, to jest kuchenkę mikrofalową, płytę grzewczą, zlewozmywak i zmywarę. Cena mebli określona została na kwotę 28.429 zł, przy czym przy podpisaniu umowy powódka miała uiścić 12.790 zł, zaś pozostałą kwotę 15.637 zł przed montażem mebli. Powódka potwierdziła również, że zapoznała się z warunkami sprzedaży i zaakceptowała projekt w całości. Meble kuchenne dla powódki miała wykonać (...) SAw O.. Dnia 24 sierpnia 2011 r. powódka wpłaciła pozwanemu kwotę 12.790 zł tytułem zaliczki na poczet mebli kuchennych. Świadek U. C.przesłała wstępny projekt mebli kuchennych do (...) SAw O.we wrześniu 2011 r. W listopadzie 2011 r. świadek U. C.skontaktowała się z powódką w sprawie potwierdzenia ostatecznego projektu mebli kuchennych. Powódka przesunęła termin realizacji mebli na wiosnę 2012 r., ponieważ dom nie był jeszcze ukończony. Powódka zmieniała koncepcję, co do wielkości szafek kuchennych, zmieniały się też wymiary kuchni, na przykład poprzez położenie ogrzewania podłogowego, kafli. Świadek U. C.we wrześniu 2012 r. pojechała do domu powódki, aby zrobić kolejny pomiar kuchni i nanieść zmiany. Powódka nie chciała dokonywać jeszcze montażu mebli, bo dom nie był skończony. Pozwany nie złożył ostatecznego zamówienia w (...) SAw O., nie przekazał też zaliczki, wpłaconej przez powódkę. (...) SAw O.w odpowiedzi na pytanie powódki, poinformowała ją, że współpraca z firmą pozwanego została nawiązana dnia 12 lipca 2010 r., a pozwany miał sprzedawać meble wyprodukowane wyłącznie przez tę fabrykę, którego to warunku nie przestrzegał. Ponadto pozwany nie regulował na czas faktur, wyprodukowane zestawy mebli nie były odbierane na czas, a stosowana marża dochodziła do (...), podczas, gdy ogólnie przyjęta marża wynosi (...). Współpraca pomiędzy firmami ustała w czerwcu 2011 r., jednak wyprodukowane już zestawy kuchenne były rozliczane do końca 2011 r. Pozwany w terminie 21 dni po montażu mebli wykonanych przez (...) SAw O.przelewał na ich konto całą cenę za meble. Powódka, wobec ujawnienia, w jej ocenie, zasadniczych przeszkód w realizacji umowy, leżących po stronie pozwanego, a polegających na wprowadzeniu powódki w błąd, że zamówione przez nią meble wyprodukuje (...) SAw O., w piśmie z dnia 6 listopada 2012 r. zażądała zwrotu kwoty 12.790 zł w terminie 14 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową. Pozwany odmówił zapłaty żądanej kwoty, wskazując, że zawarta przez strony umowa nie przewidywała dostarczenia powódce mebli konkretnej firmy. Ponadto pozwany wskazał, że współpraca z (...) SAw O.zakończyła się dopiero w grudniu 2011 r., więc jeszcze w pierwotnym terminie realizacji umowy, przy czym umowa nie została wykonana, dlatego, że powódka kilkakrotnie zmieniała termin jej realizacji ze względu na przedłużającą się budowę domu. Pozwany wskazał, że w dalszym ciągu jest gotowy do dostarczenia powódce mebli zgodnie z umową. Dom powódki miał być oddany do użytkowania na koniec sierpnia 2013 r. Pozwany jest gotowy do sprzedaży powódce mebli wyprodukowanych przez (...) SAw O.. Przy poczynionych wyżej ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy przyjął, że powództwo podlega oddaleniu w całości, jako bezskuteczne, a co najmniej przedwczesne. W ocenie tego Sądu powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 12.790 zł, którą wpłaciła na poczet ceny nabycia mebli, uznając, że skutecznie wypowiedziała umowę sprzedaży z uwagi na przyczyny, leżące po stronie pozwanego. Powódka uzasadniła swe stanowisko tym, że straciła zaufanie do pozwanego, wskazując, że nie dostarczy jej mebli (...) SAw O., co jest zdaniem Sądu orzekającego co najmniej przedwczesne, gdyż pozwany stwierdził jednoznacznie i stanowczo, że jest gotowy do dostarczenia jej mebli zgodnie z zawartą umową, a wykonanych przez (...) SA. Mając na uwadze, że to na skutek czynności powódki, meble, pomimo upływu terminu do ich dostarczenia w grudniu 2011 r., nie zostały jeszcze u niej zamontowane, Sąd I Instancji nie ma żadnych podstaw, aby nie dać wiary tym twierdzeniom pozwanego przy czym podniósł, że to powódka odwlekała moment dostarczenia mebli, gdyż dom nie był jeszcze skończony. O braku możliwości wykonania zobowiązania przez pozwanego nie świadczy, zdaniem Sądu Rejonowego, ani fakt nieprzekazania (...) SAwpłaconych przez powódkę pieniędzy, ani fakt rozwiązania stałej współpracy z tą fabryką. Pozwany przedstawił sposób działania swojej firmy i termin przekazywania pieniędzy wykonawcy mebli, a więc 21 dni od montażu, a z doświadczenia życiowego wynika, że realizacja mebli na wymiar jest zależna od ostatecznych wymiarów miejsca, gdzie mają być zamontowane, w tym przypadku cały czas niewykończonej kuchni powódki. Sąd zwrócił uwagę, że wpłacona przez powódkę kwota, nazwana została zaliczką, na poczet mebli kuchennych, pełniła funkcję zadatku, motywując obie strony do wykonania umowy, na mocy której głównym obowiązkiem pozwanego było dostarczenie powódce określonych mebli, a powódki – zapłata ceny, ale także umożliwienie dokonania ostatecznych pomiarów i zatwierdzenia końcowego projektu, będącego podstawą złożenia przez pozwanego wiążącego zamówienia w fabryce. Sąd Rejonowy powołał się tu na treść art. 394 § 1 k.c., z którego wynika, że w razie niewykonania umowy przez jedną ze stron druga strona może bez wyznaczenia terminu dodatkowego od umowy odstąpić i otrzymany zadatek zachować, a jeżeli sama go dała, może żądać sumy dwukrotnie wyższej. W jego ocenie w niniejszej sprawie

stroną, która nie wykonała swojego obowiązku nie jest jednak pozwany, ale powódka, gdyż to ona nie pozwoliła na sporządzenie ostatecznego projektu mebli kuchennych i złożenie go do realizacji u producenta mebli, wobec czego powódka nie może żądać zwrotu zapłaconej kwoty pieniędzy, ponieważ w obecnym stanie faktycznym odstąpiła od umowy nieskutecznie, bezpodstawnie, co uzasadniało oddalenie powództwa. O kosztach procesu Sąd rejonowy orzekł na podstawie art. 98 par. 1 kpc i zasądził je od powódki na rzecz pozwanego, jako wygrywającego sprawę w całości.

Apelację od wyroku wywiodła powódka zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 207 § 1 i § 6 kpc w zw. z art. 217 § 2 kpc poprzez niczym nieuzasadnioną odmowę pominięcia spóźnionych z mocy tych przepisów i sprekludowanych twierdzeń oraz dowodów zawartych w odpowiedzi na pozew, złożonej Sądowi i powódce dopiero w trakcie pierwszej rozprawy, co uniemożliwiało powódce zapoznanie się z jej treścią oraz wykazanie bezpodstawności tych twierdzeń, a nadto naruszenie art. 394 kpc poprzez stwierdzenie, jakoby wpłacona przez powódkę przedpłata kwoty 12.790zł, stanowiąca około (...)ceny sprzedaży, miała stać się, wbrew wyraźnej woli stron przedstawionej w umowie i dalszych dokumentach, nie przedpłatą a zadatkiem w rozumieniu tego przepisu. Apelująca wskazała także na naruszenie przez Sąd I Instancji przepisu prawa materialnego, a to art. 493 kc z uwagi na przyjęcie, że powzięcie przez powódkę oficjalnej wiadomości, iż producent oferowanych przez pozwanego mebli zerwał z nim już w czerwcu 2011 roku współpracę, nie oznaczało w sposób oczywisty powstania niemożliwości świadczenia w rozumieniu tego przepisu, co stanowiło dla powódki podstawę do podjęcia decyzji o odstąpieniu od umowy. Powódka zarzuciła też naruszenie art. 233 kpc polegające na nierozważeniu przez Sąd orzekający w sposób wnikliwy i logiczny całości materiału procesowego, w tym pism samego pozwanego z 2012r. zaprzeczających, że wiążąca strony umowa dotyczyła dostawy mebli konkretnego producenta, lecz oparcie wniosków wyłącznie na twierdzeniach pozwanego i jego żony, zgłoszonych dopiero w czasie procesu, a całkowite pominięcie dokumentów przeczącym tym twierdzeniom oraz zeznań powódki i zgłoszonych przez nią świadków. Wskazując na powyższe powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kwoty żądanej w pozwie wraz z kosztami procesu za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył.

Apelacja powódki jako zasadna podlegała uwzględnieniu, chociaż nie wszystkie podniesione w niej zarzuty uznać należało za słuszne. Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, które to ustalenia Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje jako własne. Sąd II Instancji nie podzielił jednak oceny prawnej dokonanej przez Sąd Rejonowy w aspekcie żądań powódki zgłoszonych w pozwie. Przede wszystkim zwrócić należy uwagę, że Sąd Okręgowy rozpoznając apelację strony, bierze pod rozwagę z urzędu naruszenie przepisów prawa materialnego, nawet jeżeli strona apelująca tego wprost nie podnosi. Powódka kwestionowała w apelacji wyrażony przez Sąd I Instancji pogląd, że jej wypowiedzenie umowy było bezskuteczne w sytuacji, gdy doszło do powstania niemożliwości świadczenia, przez co został naruszony art. 493 § 1 kc. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I Instancji przede wszystkim pominął bardzo istotną okoliczność, a mianowicie to, że powódka w chwili zawierania umowy z pozwanym w sierpniu 2011 roku, w jego sklepie eksponującym meble(...), pozostawała w błędnym przekonaniu, że zamawia te meble u przedstawiciela tej Fabryki, co też Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił i co w sposób nie budzący wątpliwości wynikało z materiału dowodowego sprawy. W tej sytuacji, skoro z pisma z dnia 23 października 2012r. Prezesa Zarządu – (...)S.A. w O.Pana R. P.wynika, że współpraca pozwanego z wyżej wskazaną Fabryką ustała w czerwcu 2011r., a jedynie do końca 2011r. były rozliczne wyprodukowane i zalegające w magazynie zestawy kuchenne, to w sierpniu 2011 roku pozwany nie był uprawniony do tego, ażeby przyjmować nowe zamówienia na wykonanie mebli przez (...) S.A., czego powódce nie powiedział, przyjmując zamówienie, a wręcz przeciwnie wprowadził ją w tym zakresie w błąd. Zeznania powódki oraz jej zachowanie się po tym, jak uzyskała informację o zaprzestaniu współpracy wymienionej wyżej Fabryki (...)z pozwanym, jednoznacznie świadczą, że gdyby powódka w chwili zawierania umowy wiedziała, iż pozwany nie działa już jako przedstawiciel (...) S.A., umowy takiej by nie podpisała. O tym, że podpisując umowę działała ona pod wpływem błędu, iż pozwany współpracuje z wymienioną wyżej Fabryką, wynika także z pisma powódki kierowanego do pozwanego z dnia 6 listopada 2012r. (k. 11 akt), a tym samym oświadczenie woli powódki złożone w dniu 23 sierpnia 2011r. w przedmiocie zawarcia umowy kupna – sprzedaży mebli kuchennych z pozwanym, było wadliwe. Z treści bowiem art. 84 § 1 kc wynika, że w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić

się od skutków prawnych swego oświadczenia woli przy czym, jeżeli było ono złożonej innej osobie tylko wówczas, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub z łatwością mogła błąd zauważyć. Ponieważ pozwany zataił przed powódką fakt zaniechania współpracy z (...) S.A., mając pełną świadomość, że powódka zawierając z nim umowę uważała, że współpracuje on z wyżej wymienioną Fabryką i meble będą przez nią wyprodukowane, zastosowanie powinien nawet znaleźć przepis art. 86 kc. Skoro więc powódka uchyliła się od skutków prawnych swojego oświadczenia woli - art. 88kc, czynność prawna utraciła swoją ważność, a strony tej czynności powinny sobie zwrócić sobie wszystko co na poczet tej umowy otrzymały. Ze stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z dnia 12 października 2005 r. (III CK 48/05, Mon. Praw. 2005, nr 23, s. 1165) wynika między innymi, że możliwość skorzystania z uprawnienia do uchylenia się od skutków prawnych wadliwego oświadczenia zależy wyłącznie od decyzji składającego to oświadczenie, druga strona nie może przeszkodzić powstaniu skutków uchylenia ani też zapobiec unieważnieniu czynności prawnej. W sytuacji, gdy druga strona trwa przy stanowisku, że uchylenie się jest bezpodstawne, wówczas możliwe jest rozstrzygnięcie przez sąd, czy było ono uzasadnione, a rozstrzygnięcie to może nastąpić w postępowaniu procesowym o ustalenie nieważności czynności prawnej, ewentualnie w postępowaniu o zasądzenie świadczenia, należnego osobie, która uchyliła się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu w związku z nieważnością czynności prawnej. Skoro więc powódka wystąpiła z pozwem o zwrot wpłaconej na poczet czynności prawnej – umowy z dnia 23 sierpnia 2011r. kwoty 12.790 zł, to Sąd Rejonowy powinien zbadać podniesione przez powódkę zarzuty związane z istnieniem błędu istotnego co do okoliczności po jej stronie w chwili spisywania tejże umowy, a które to okoliczności powódka podnosiła w piśmie adresowanym do pozwanego z dnia 6 listopada 2012r., które traktować należało, jako uchylenie się powódki od skutków prawnych wadliwego oświadczenia woli w rozumieniu art. 88 kc. W tej sytuacji, na podstawie art. 494 kc pozwany był zobowiązany zwrócić powódce otrzymaną sumę pobraną na poczet nieważnej czynności prawnej, jak przyjął Sąd II Instancji, z przyczyn wyartykułowanych wyżej, co uzasadniało zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie apelacji. W tych okolicznościach nie wymagają omówienia pozostałe zarzuty apelacyjne, bowiem nie mają one znaczenia dla rozstrzygnięcia apelacji. Ponieważ na skutek zmiany orzeczenia powódka wygrała proces, na podstawie art. 98 § 1 kpc zasądzone na jej rzecz koszty postępowania za I Instancję.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 386 § 1 kpc zmieniono zaskarżony wyrok i orzeczono co do istoty sprawy.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§ 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc, zasądzając je od pozwanego na rzecz powódki, jako wygrywającej apelację.